

Miyeloma Rehberi Hastalar ve Bakıcıları için Bilgi

LÖSEMİ

LENFOMA

MYELOMA

Hematoloji Uzmanlık Derneđi, the Leukemia & Lymphoma Society(LLS)'e 30.11.2010 tarihinde çevirisi yapılan Miyeloma kitapçığına yeniden basım izni verdiği için minnetle teŐekkür eder.Inside

Miyeloma bir tip kanserdir. Miyeloma hastaları için umut verici bir zamandayız. are bulmaya yönelik ilerlemeler devam etmektedir. Son birkaç yıl içinde yeni miyeloma ilaçları onaylanmıŐtır. Ayrıca olası yeni tedaviler üzerinde çalışmalar devam etmektedir. Birçok hasta medikal tedaviyle yıllarca iyi-kaliteli bir yaşam sürmektedir.

Miyeloma hastalarının sağkalım süresi 1960lardan itibaren oldukça ilerleme göstermiŐtir. Amerika BirleŐik Devletlerinde 2009 yılında miyeloma hastası veya remisyonunda olan yaklaşık 66.529 kişi vardır.

Miyeloma Rehberi temel bilgilere ulaŐmak isteyen miyeloma hastaları ve diğer kiŐilere yöneliktir. Birçok kişi uzman seçimi ve tedavi konusundaki sorular açısından rehberi faydalı bulmaktadır.

Bölüm 1 –Miyelomayı Anlamak.....	4
Kemik İliği, Kan ve Kan Hücreleri Hakkında.....	4
Miyeloma Hakkında.....	4
Belirtiler ve Bulgular	5
Tanı.....	5
Miyeloma Testlerinizi İzlemek.....	6
Bölüm 2 – Tedavi.....	7
Uzman Seçimi.....	7
Tedavinin Hedefleri.....	7
Tedavi Planlaması ve Evreleme.....	7
Miyeloma Doktoruna Sorulacak Sorular.....	8
Miyeloma Tedavisinde Kullanılan İlaçlar.....	8
Otolog Kök Hücre Transplantasyonu.....	9
Radyasyon Tedavisi.....	10
Klinik Çalışmalar.....	11
Miyeloma Tedavisinin Yan Etkileri.....	11
Tedavi Cevabının Ölçümü.....	11
Tıbbi Terimler.....	12

Kemik iliği, Kan ve Kan Hücreleri Hakkında

Bu sayfada normal kan ve kemik iliği hakkında verilen bilgi *Rehberin* geri kalanında yer alan miyeloma hakkındaki bilgileri anlamanıza yardımcı olacaktır.

Kemik iliği kemiğin içinde yer alan, kan hücreleri ve immün hücrelerin yapıldığı süngerimsi merkezdir.

Kan hücreleri kemik iliğinde yapılırlar. Kök hücre olarak başlarlar. Kök hücreler kemik iliğinde, kırmızı küreler, beyaz küreler ve plateletlere dönüşürler. Ardından plateletler, kırmızı küreler ve beyaz küreler kana girerler.

Plateletler kanamayı önler ve yaralanma bölgesinde kanamayı durdurmak için tıkaç oluştururlar.

Kırmızı küreler tüm vücutta oksijen taşırlar. Kırmızı küre sayısının normalin altına düşmesi “anemi” olarak adlandırılır. Anemi yorgunluğa ve nefes darlığına neden olabilir. Cildin soluk görünmesine neden olur.

Beyaz küreler vücutta enfeksiyonla savaşır. İki ana beyaz küre tipi vardır: mikrop yiyici hücreler (nötrofiller ve monositler) ve lenfositler (B hücreleri ve T hücreleri).

Plazma hücreleri kemik iliğinde B hücrelerinden yapılırlar. Plazma hücreleri enfeksiyonla savaşmaya yardım eden ve “antikor” olarak adlandırılan proteinleri yapar.

Plazma kanın sıvı bölümüdür. Büyük çoğunluğu sudur. Aynı zamanda bazı vitaminler, mineraller, proteinler, hormonlar ve diğer doğal kimyasalları içerir.

Miyeloma Hakkında

Miyeloma kemik iliğinde başlayan bir tip kanserdir. Plazma hücrelerinin kanseridir.

Plazma hücreleri vücudun immün sisteminin parçalarıdır. Plazma hücreleri enfeksiyonla savaşmaya yardım eden antikörleri üretirler. Miyeloma hücreleri vücudun enfeksiyonla savaşmasına yardım edemezler.

Doktorlar neden bazı insanlarda miyeloma geliştiğini diğerlerinde gelişmediğini bilmemektedirler. Bunu önleyecek bir yöntem yoktur. Başkasından miyeloma kapamazsınız.

Birçok miyeloma hastası 50 yaş veya üstündedir. Kırk yaş altındaki bireylerde sık rastlanmaz.

Afrika asıllı Amerikalılarda miyeloma sıklığı Avrupa asıllı Amerikalıların yaklaşık iki katıdır. Asya ve Hispanik asıllı kişilerde miyeloma oranları daha düşüktür. Bu farklı oranların nedeni halen bilinmemektedir.

Bazı hastalarda yavaş ilerleyen ve “sessiz miyeloma” olarak adlandırılan miyeloma vardır. Bu miyeloma bazen “smoldering miyeloma” olarak da adlandırılır. Bazı sessiz miyeloma hastalarında hemen tedavi gerekli değildir. Fakat birçok hastada bir noktada tedavi gereklidir. Tedaviyle ilgili bilgiler sayfa 7’de başlamaktadır.

Vücuttaki birçok kemiğin iliğinde bulunan miyeloma genellikle “multipl miyeloma” olarak adlandırılır. Birçok miyeloma hastasında hastalığın bu formu bulunur.

Miyeloma hücreleri kütlesi “plazmasitoma” olarak adlandırılır. Plazmasitoma, kemik, deri, kas, akciğerler veya vücudun herhangi bir parçasında oluşabilir. Kemik iliği dışındaki plazmasitoma “ekstramedullar plazmasitoma” olarak adlandırılır.

Tek plazmasitoma sık rastlanan bir durum değildir. “Miyelomayla-ilişkili” bir durumdur. Tek plazmasitoma tedavisi alan hastalarda diğer miyeloma bölgeleri gelişmeyebilir.

Miyeloma tek bir B hücresindeki değişimle başlar. Miyeloma hücreleri kemik iliğinde artınca normal plazma hücrelerini dışarı iterler. Normal beyaz küreler ve kırmızı küreleri de sıkıştırarak dışarı çıkarırlar.

Normalde bazı B hücreleri enfeksiyonla savaşan plazma hücreleri haline gelirler.

Plazma Hücresi

Kök hücre → Lenfoid hücre → B hücresi → Plazma hücresi → Antikor (İmmünglobulin)

Miyelomada B hücresindeki değişiklik bu hücrenin plazma hücresi yerine **miyeloma hücresi** haline gelmesine neden olur.

Miyeloma Hücresi

B hücresi → Plazma hücresi → Miyeloma hücresi → M proteini

Belirtiler ve Bulgular

Belirti doktorun muayene veya laboratuvar testinde vücutta gördüğü değişikliktir. *Bulgu* hastanın vücutta görebildiği veya hissedebildiği değişikliktir.

Bazı hastalarda miyeloma bulgusu yoktur. Bu hastalarda genel sağlık kontrolü sırasında kan ve/veya idrardaki değişikliklerle miyeloma tanısı konur.

Daha sıklıkla hastalarda kemik ağrısı, bilinen bir sebebe bağlı olmayan kemik fraktürleri veya birçok enfeksiyon vardır.

Tanı

Bireyde miyeloma belirtileri ve bulguları olduğunda doktor sebebi bulmak için özel testler yapar.

Miyeloma Testleri

- Kemik iliği aspirasyonu ve biyopsisi
- Laboratuvar testleri
- Kan testleri
- İdrar testleri
- Görüntüleme testleri
- X-ray (iskelet incelemeleri)
- BT taramaları

- MRI
- PET taramaları

Hastanın kemik iliğinde miyeloma hücreleri olup olmadığını görmek için kemik iliği testleri yapılır. Kemik iliğinden hücre örnekleri alınarak kemik iliği biyopsisi yapılır.

Kemik iliği biyopsisi ilik hücreleriyle dolu küçük bir kemik parçası çıkarılarak yapılır.

Her iki kemik iliği testi de özel iğneyle yapılır. Bazı hastalar işlem sırasında uyanıktır. Hücre örneklerinin alındığı vücut parçasını uyuşturmak için bu hastalara ilaç verilir. Bu bölüm genellikle hastanın kalça kemiğidir. Bazı hastalar işlem sırasında sedatize edilir (uyutulur).

Kan ve kemik iliği testleri doktorun ofisinde veya hastanede yapılabilir. Kemik iliği aspirasyonu ve biyopsisi genellikle birlikte yapılır.

Hastanın kanında ve idrarında “M protein” olarak adlandırılan proteinin olup olmadığını anlamak için laboratuvar testleri yapılır. M protein miyeloma hastalarının kan veya idrarında büyük miktarlarda bulunan bir antikor olan “monoklonal protein”in kısaltılmışıdır. M proteini miktarının ölçümü miyeloma evresini (miktar) söylemenin bir yoludur.

Kan testi için genellikle hastanın kolundan iğneyle az miktarda kan alınır. Kan tüplerde toplanır ve laboratuara gönderilir.

Miyeloma hastalarının idrarında “hafif zincirler” olarak adlandırılan bir diğer protein bulunabilir. Bu protein “Bence Jones proteini” olarak da adlandırılır.

Hafif zincirleri saptayan yeni, özel bir test vardır. Bu test “serum-serbest hafif zincirler” olarak adlandırılmaktadır.

Miyeloma tanısında kullanılan diğer testler “görüntüleme testleri”dir, örneğin:

Kemik ağrısı olan alanların X-reyleri, kafatası, omurga ve kaburgaların x-reyleri, (iskelet taraması), BT taraması, MRI ve PET taraması. Kemiklerde herhangi bir delik, kırık veya incelleme olup olmadığını görmek için X-rey ve CT taraması kullanılır. MRI ve PET taramasında kemik iliği değişiklikleri ve miyeloma hücreleri cepleri aranır.

Miyeloma hücrelerinin kromozomlarında değişiklikler olup olmadığını görmek için “FISH” adı verilen test ve diğer testler kullanılmaktadır. FISH “floresan in situ hibridizasyonun” kısaltılmışı halidir.

Miyelomanın boyutunu ölçmek için laboratuvar ve görüntüleme testleri de kullanılmaktadır. Bu testler **sayfa 12**'de listelenmektedir.

Miyeloma Testlerinizi İzlemek

Bu öğütler zaman kazanmanıza ve sağlığınız hakkında daha fazla bilgi edinmenize yardımcı olacaktır:

- Bazı testlerin neden yapıldığını ve ne beklendiğini doktorunuza sorun.
- Test sonuçlarını doktorunuzla tartışın.
- Laboratuvar sonuçlarınızın kopyalarını isteyin ve bir dosyada muhafaza edin. Raporları tarih sırasına göre dizin.
- Takip testlerinin gerekli olup olmadığını gerekiyorsa ne zaman yapılacağını öğrenin.
- Tarihleri takviminize işaretleyin.

Miyeloma hastalarında aşağıdaki sorunlar gelişebilir:

Enfeksiyonlar. Miyeloma hastalarında daha fazla enfeksiyon olabilir. Çünkü miyeloma hücreleri enfeksiyonla savaşacak antikorları yapmamaktadırlar. Hastalar enfeksiyon riskini azaltma konusunda doktorun tavsiyelerine uymalıdır. Doktor enfeksiyonları tedavi etmek için antibiyotik verebilir.

Kemik ağrısı. Miyeloma kemik ağrısına neden olabilir. Bisfosfonatlar (Aredia® or Zometa®) adı verilen ilaçlar yardımcı olabilir. Bisfosfonatlar miyeloma hücrelerinin kemiği zayıflatmasını engeller.

Böbrek problemleri. Miyeloma hastalarında hafif zincirler veya Bence Jones proteini olarak adlandırılan bir protein vardır. Miyeloma hastalarının kan kalsiyum seviyesi de yükselmiştir. Bunların her biri böbreği zedeler. Doktor hastanın böbreklerini kontrol eder.

Akut miyelojenöz lösemi (AML). Az sayıda miyeloma hastasında AML gelişir.

Tedavi

Uzman Seçimi

Miyeloma tedavisi konusunda uzmanlaşmış olan ve güncel tedavileri bilen bir doktor seçin. Bu uzman genellikle "hematolog onkolog" olarak adlandırılır.

Tedavinin Hedefleri

Miyeloma tedavisinin hedefleri şunlardır:

- Miyeloma hücrelerinin çoğalmasını yavaşlatmak
- Hastada kemik ağrısı, yorgunluk veya diğer belirtiler varsa hastanın daha iyi hissetmesine yardım etmek
- Uzun remisyon süreleri sağlamak (miyeloma belirtisinin olmaması ve/veya miyelomanın sağlık sorunlarına neden olmaması).

Tedavi Planlaması ve Evreleme

Tedavi planı aşağıdakilere bağlıdır

- Miyeloma tipi ve evresi
- Hastanın aşı
- Hastanın genel sağlık durumu.

Tedavi Planı Nasıl Yapılır?

Miyeloma Evresi

Hastanın Yaşı

Hastanın Genel Sağlık Durumu

Tedavi Planı

Fizik Muayene

Laboratuar Testleri

Miyelomanın boyutunu saptamak için laboratuvar ve görüntüleme testleri yapılmaktadır. Bu işlem “evreleme” olarak adlandırılır.

Doktor şunları kontrol eder:

- Kandaki kırmızı ve beyaz küre sayısı. Miyelomada bu sayılar normalin altında olabilir.
- Kanda ve idrarda M protein miktarı. M protein miyeloma hücreleri tarafından yapılır.
- Kandaki kalsiyum seviyesi. Miyelomada kan kalsiyum seviyesi normalin üstünde olabilir.
- Kandaki beta 2-mikroglobulin seviyesi. Bu seviye miyelomada normalin üstünde olabilir.
- Kandaki albumin seviyesi. Albumin seviyesi miyelomada normal değerinin altında olabilir.
- Miyeloma kaç kemik parçasını etkilemiştir.

Miyeloma tedavisi

- Tek veya kombine ilaç tedavisi
- Destekleyici bakım
- Yüksek-doz kemoterapi ve otolog kök hücre transplantasyonu
- Tek miyeloma hücre kitlesi (“plazmasitoma”) olan hastalarda radyasyon tedavisi
- Klinik çalışma içinde tedavi.

Miyeloma Doktoruna Sorulacak Sorular

Doktorunuzla miyeloma hakkında ve hastalığı nasıl tedavi etmeyi planladığı konusunda konuşun. Bu konuşma hastalık ve tedavi hakkında daha fazla şey bilmenize yardım edecektir. Sürece aktif olarak katılımınızı sağlayacak ve karar vermenize yardımcı olacaktır.

Sorularınıza verilen cevapları yazmanız ve sonra yeniden gözden geçirmeniz yararlı olabilir. Doktorunuzla olan randevularınıza bakıcı, aile üyesi veya arkadaşınızla birlikte gitmek isteyebilirsiniz. Bu kişi dinleyebilir, notlar alabilir ve destek sunabilir. Bazı hastalar doktorun söylediklerini teybe almayı ve daha sonra evde dinlemeyi daha kolay bulurlar.

Tedaviden emin olmayan hastaları ve aileleri veya bakıcıları ikinci bir görüş almak isteyebilirler.

Miyeloma Tedavisinde Kullanılan İlaçlar

Tedavi gerektiren miyeloma hastalarının esas tedavisi miyeloma hücrelerini öldüren ilaç tedavisidir. Bazı hastalar “otolog kök hücre transplant” ile tedavi edilirler. Transplantlarla ilgili daha fazla bilgiyi sayfa 16’da bulabilirsiniz.

Miyeloma tedavisinde kullanılan ilaçlar şunlardır:

Melfalan bazı miyeloma hastalarını tedavi etmek için kullanılan bir tip kemoterapidir. Melfalan Velcade®, Thalomid® veya Revlimid® gibi diğer ilaçlarla kombine edilebilir.

Bortezomib enjeksiyonla verilir. Bazı miyeloma hastalarının tedavisinde kullanılır. Velcade ayrıca Revlimid gibi diğer ilaçlarla kombine olarak klinik çalışmalarda da kullanılmaktadır.

Talidomid ağız yoluyla verilir. Talidomid yeni tanı konan miyeloma hastalarının tedavisinde deksametazonla birlikte kullanılır. Diğer ilaçlarla birlikte kullanımı konusunda çalışmalar yapılmaktadır.

Lenalidomid talidomide benzer bir ilaçtır. Miyeloma hastalarında daha güvenli ve daha etkin bir tedavi sunabilir. Revlimid daha önce en az bir tür tedavi yapılmış olan miyeloma hastalarını tedavi etmek için deksametazonla birlikte kullanılır.

Eritropoietin veya “EPO” Bu ilaçlar kırmızı küreleri artırır ve anemide yardımcı olurlar. Kan transfüzyonu ihtiyacını azaltabilirler. Farklı kanser tipleri olan hastaların tedavisinde EPO'nun faydasını araştıran çalışmalar sürdürülmektedir. Faydalar ve riskler konusunda doktorunuzla konuşun.

Miyeloma Tedavisinde Kullanılan Bazı İlaçlar

Jenerik Adı

Bortezomib
Karmustin
Siklofosfamid
Deksametazon
Doksorubisin
Lenalidomid
Melfalan
Pamidronat
Pegile lipozomal doksorubisin
Prednizon
Talidomid
Vinkristin
Zoledronik asit

Miyeloma Tedavisinde Kullanılan Bazı İlaç Kombinasyonları

Revlimid, deksametazon
Revlimid, deksametazon, Velcade
Revlimid, melfalan ve prednizon
Revlimid, Velcade
Thalomid, deksametazon
Thalomid, deksametazon, melfalan, Velcade
Thalomid, melfalan, prednizon
Thalomid, Velcade
Velcade, Doxil

Birçok hasta birlikte kullanılan iki veya daha fazla ilaç almaktadır.

Otolog Kök Hücre Transplantasyonu

Bazı miyeloma hastaları ilaç tedavisi ve “otolog kök hücre transplantasyonu” ile tedavi edilirler. Otolog kök hücre transplantasyonunun hedefi yüksek-doz kemoterapi sonrasında vücudun yeni kan hücreleri yapmaya başlamasına yardım etmektir. Otolog transplantta;

- İlaç tedavisinin ilk siklusu tamamlandıktan sonra hastanın kendi kök hücreleri hastanın kanından veya kemik iliğinden alınır ve depolanır.
- Ardından miyeloma hücrelerini öldürmek için hastaya yüksek-doz kemoterapi verilir. Bu tedavi kemik iliğindeki normal kök hücrelerini de öldürür.
- Bir sonraki basamak santral yol aracılığıyla kök hücreleri tekrar hastaya infüze etmektir.

Otolog transplant kararı bir dizi ölçüte dayanır:

- Hastanın sahip olduğu diğer tedavi seçenekleri

- Hastanın kök hücre transplantı alma konusundaki fiziksel yeterliliği.

Otolog kök hücre transplantasyonu kür sağlayan bir tedavi değildir. Standart miyeloma tedavilerine göre daha uzun hastalısız periyodlar sağlar. Bu tedavi tüm miyeloma hastaları için uygun bir seçim değildir. Transplant almaya uygun fiziksel yeterliliği olmayan daha yaşlı ve daha ağır durumdaki hastalar için çok sayıda tedavi seçeneği mevcuttur.

Radyasyon Tedavisi

Tek bir alanda “plazmasitoma” olarak adlandırılan miyeloması olan hastaları tedavi etmek için **radyasyon tedavisi (x-reyler veya diğer yüksek enerjili ışınlarla tedavi)** kullanılabilir.

Az sayıda hastada kemoterapiyle iyileşmeyen kemik ağrısı vardır. Bu hastalar radyasyon tedavisi alabilirler.

Klinik Çalışmalar

Doktorlar miyeloma tedavisinde yeni ilaçlar ve yeni ilaç kombinasyonlarını denemektedirler. Yeni ilaçlar, yeni tedaviler veya onay almış ilaçların yeni kullanımları konusunda “kinik çalışmalar” yapılmaktadır. Çok sayıda klinik çalışma yaşlı bireyleri konu almaktadır.

Aşağıdaki konularda klinik çalışmalar sürmektedir

- Yeni tanı konmuş miyeloma hastaları
- Tedaviye iyi cevap vermeyen hastalar
- Tedavi sonrası relaps gösteren hastalar
- Remisyondan sonra tedaviye devam eden hastalar (idame).

Bazı klinik çalışmalarda onay almış ilaçların yeni kullanımları test edilmektedir. Örneğin, ilacın miktarını değiştirmek veya ilacı bir başka tedaviyle birlikte vermek daha yararlı olabilir. Klinik çalışmalara ne kadar fazla kişi katılırsa, miyeloma tedavisindeki daha iyi yöntemlere o kadar hızla ulaşılabilecektir. Klinik çalışmalarda kullanılan tedavilerin sizin için uygun olup olmadığını doktorunuza danışın.

Klinik çalışmalarda Kök Hücre Transplantları hakkında çalışmalar da sürdürülmektedir. “Allojenik kök hücre transplantı” bazı hastalıkları tedavi etmek için kullanılan bir kök hücre transplant tipidir. Bu transplant tipinde donörden alınan kök hücreler kullanılır. Donör erkek veya kız kardeş olabilir. Donör, kök hücreleri hastanın hücreleriyle “eşleşen” başka bir kişi olabilir. Miyeloma hastalarında allojenik transplant genellikle klinik çalışmanın bir parçası olarak yapılır. Allojenik transplant diğer tedavilere iyi cevap vermeyen 55 yaş altındaki hastalar için iyi bir tedavi olabilir. Allojenik kök hücre transplantı yüksek risk taşıyan bir işlemdir.

Doktorlar allojenik kök hücre transplantlarını daha güvenli hale getirmek için uğraş vermektedirler. Bir diğer transplant tipi olan “indirgenmiş-yoğunlukta transplant” üzerinde çalışmalar sürmektedir. İndirgenmiş-yoğunlukta transplantta düşük doz kemoterapinin ardından standart allojenik kök hücre transplantı uygulanır. Bu tedavi “nonmiyeloblafif” transplant olarak da adlandırılır. Daha yaşlı ve daha kötü durumdaki hastalar bu tedaviden faydalanabilirler.

Bazı hastalar iki kök hücre transplantından fayda görebilirler. Miyeloma hastalarında otolog transplantın mı yoksa indirgenmiş-yoğunlukta allojenik kök hücre transplantının mı faydalı olabileceğini araştıran çalışmalar yapılmaktadır.

Miyeloma Tedavisinin Yan Etkileri

Miyeloma hastaları herhangi bir tedaviye başlamadan önce yan etkiler konusunda doktorlarıyla konuşmalıdırlar. Miyeloma tedavisinin ana etkisi miyeloma hücrelerinin ölümüdür. “Yan etki” terimi tedavinin sağlıklı hücreleri nasıl etkilediğini anlatmak için kullanılır.

Hastalar tedavilere farklı şekillerde reaksiyon gösterirler. Bazen bunlar çok hafif yan etkilerdir. Diğer yan etkiler şiddetli olabilir ve uzun sürebilir.

Miyeloma tedavisinin bazı yan etkileri şunlardır

- Mide rahatsızlığı ve kusma
- Ağız yaraları
- Konstipasyon
- Aşırı yorgunluk
- Enfeksiyonlar
- Kırmızı küre sayısının düşmesi (anemi)
- Beyaz küre sayısının düşmesi
- Platelet sayısının düşmesi
- Ağrı hissi
- Kollar, eller, bacaklar veya ayaklarda uyuşukluk hissi.

Tedavinizin olası yan etkileri konusunda doktorunuzla konuşun.

Tedavi Cevabının Ölçümü

Doktorunuz tedavinin işe yarayıp yaramadığını kontrol eder. Test sonuçları tedavi değişikliklerinin gerekli olup olmadığını konusunda karar verirken doktora yardımcı olur.

Kan hücrelerinin sayısı, böbrek fonksiyonu ve miyeloma hücrelerinin büyümesini kontrol etmek için **kan ve idrar testleri** yapılır.

Kemik iliğinde miyeloma hücrelerinin sayısını ve yapısını incelemek için kemik iliği biyopsisi yapılır.

Kemikler ve kemik iliğini incelemek amacıyla görüntüleme testleri (x-ray, BT taraması, MRI ve PET taramaları) kullanılır. Kemiklerde herhangi bir delik, kırık veya incelleme olup olmadığını görmek için X-ray ve CT taraması kullanılır. MRI ve PET taramalarında kemik iliği değişiklikleri ve miyeloma hücreleri aranır.

Tedavi Cevapları

Doktor, hastanın tedavi cevabı hakkında konuşurken aşağıdaki terimleri kullanabilir.

Remisyon. Hastalık belirtisi olmaması; bazen “tam remisyon” (veya cevap) veya “parsiyel remisyon” (veya cevap) terimleri kullanılır

Tam remisyon veya cevap. Kan ve idrarda M proteini bulgusu yok; kemik iliğinde plazma hücreleri yüzdesi normal veya miyeloma hücre bulgusu yok

Parsiyel remisyon veya cevap. Kanda M proteininde %50'nin üstünde düşüş

Tam moleküler remisyon veya cevap. Çok hassas testlerde kemik iliğinde miyeloma hücresi bulgusu yok

Minimal cevap. Kanda M proteininde %50'den daha az düşüş

Progresif hastalık. Kanda M proteininde en az %25 artış, kemik hasarı olan yeni alanlar, yeni miyeloma hücre kitlesi

Kendinize İyi Bakın

- Doktorunuzla tüm randevularınıza gidin.
- Her ziyaretinizde sağlık ekibinin üyelerine nasıl hissettiğinizi anlatın.
- Enfeksiyonu önlemek için doktorunuzun önerilerine uyun.
- Her gün sağlıklı yemekler yiyin. Üç ana öğün yerine 4 veya 5 kez daha az miktarda yemek yemek uygundur.
- Halsizlik ve diğer bulgular hakkında doktorunuzla temasa geçin.
- Sigara içmeyin. Sigara içen hastalara sigarayı bırakmaları için yardım edilmelidir.
- Yeterince istirahat edin ve egzersiz yapın. Egzersiz programına başlamadan önce doktorunuzla konuşun.
- Laboratuvar raporları ve tedavi kayıtlarınızı içeren bir sağlık dosyası oluşturun.
- Diğer sağlık gereksinimlerinizi sürdürmek için aile hekiminize gidin.
- Nasıl hissettiğiniz konusunda aileniz ve arkadaşlarınızla konuşun. Aile ve arkadaşlar miyeloma ve tedavisini bilirlerse daha az endişe ederler.
- Ruhsal durumunuz zamanla iyileşmezse tıbbi yardım isteyin. Örneğin iki haftalık bir süreçte her gün deprese hissederseniz, yardım isteyin. Depresyon bir hastalıktır. Hasta miyeloma tedavisi alıyor olsa dahi depresyon tedavi edilmelidir. Kanser hastalarında depresyon tedavisi yararlıdır.
- Miyeloma hastalarıyla ilgili bakış açısının gelişmekte olduğu unutulmamalıdır. Birçok hasta için ufukta yeni tedaviler ve kürler gözükmektedir.

Tıbbi Terimler

Albumin. Kanda ölçülebilen bir protein.

Antibiyotikler. Bakteriler ve mantarların neden olduğu enfeksiyonları tedavi etmek için kullanılan ilaçlar. Penisilin bir tür antibiyotiktir.

Antikorlar. Plazma hücreleri tarafından yapılan protein. Antikorlar vücutta enfeksiyonla savaşmaya yardım eder.

Bence Jones protein. Miyeloma hücreleri tarafından yapılan protein. Birçok miyeloma hastasının idrarında bulunur. "Hafif zincir" olarak da adlandırılır.

Beta 2-mikroglobulin. Beta 2-mikroglobulin plazma hücreleri ve diğer bazı hücrelerin yüzeyinde bulunan proteindir. Bu protein plazmaya girer ve beta 2-mikroglobulin seviyesi ölçülebilir. Hastadaki

miyelomanın boyutunu saptamak için kullanılır. Çok düşük seviyede olması çok yüksek seviyede olmasından daha iyidir.

Kemik İliği Aspirasyonu. Kemik iliği hücrelerinin alındığı ve hücrelerin normal olup olmadıklarının incelendiği işlem. Kemik iliğinden sıvı hücre örneği alınır ve hücreler mikroskop altında incelenir.

Kemik İliği Biyopsisi. Kemik iliği hücrelerinin alındığı ve hücrelerin normal olup olmadıklarının incelendiği işlem. Kemik iliğinden ilik hücreleriyle dolu küçük bir kemik parçası çıkarılır ve hücreler mikroskop altında incelenir.

Kemoterapi veya ilaç tedavisi. Miyeloma ve diğer hastalıkların kimyasal ajanlarla tedavisi.

Kromozomlar. İnsan hücrelerindeki 23 çift temel yapıdan herhangi biri. Kromozomlar genlerden yapılıdır. Genler hücrelere ne yapacakları talimatını verir. Kan kanseri hücrelerinde kromozomların sayısı ve şekli değişebilir.

Klinik çalışmalar. Yeni ilaçlar veya tedavileri ya da onaylanmış ilaçlar veya tedavilerin yeni kullanımlarını inceleyen doktorların yaptığı dikkatli çalışmalar. Kan kanserleri üzerinde yapılan klinik çalışmaların hedefi tedaviyi ve yaşam kalitesini geliştirmek ve iyileşmeyi sağlamaktır.

Kombinasyon kemoterapi veya ilaç tedavisi. Miyeloma ve diğer hastalıkların tedavisinde iki veya daha fazla ilaç kullanımı.

Ekstramedullar. Kemik iliği dışında kalan yerler. Örneğin, “ekstramedullar plazmasitoma” kemik iliği dışında bir vücut bölgesinde bulunan miyeloma hücreleri kümesinin adıdır.

FDA. ABD Gıda ve İlaç Dairesinin kısa adı. Güvenlik, ilaçlar ve tıbbi cihazların güvenliği ve ABD'nin gıda tedarikinin güvence altına alınması FDA'nın görev alanı içindedir.

FISH. “Floresan in situ hibridizasyon” testinin kısa adı. Bu test hücrelerde spesifik kromozom veya genlerin varlığını araştırır. Bu test tedaviyi planlamak ve tedavi sonuçlarını ölçmek için kullanılabilir.

Hematolog. Kan hücresi hastalıklarını tedavi eden doktor.

İmmün cevap. Vücudun yabancı maddelere karşı reaksiyonu. Enfeksiyona neden olan mikroorganizmalar, vaksin veya diğer bir kişinin allojenik kök hücre transplantasyonunda kullanılan hücreleri yabancı maddelere örnektir.

İmmün sistem. Vücudu enfeksiyonlara karşı savunan hücreler ve proteinler.

İmmünglobulinler. Enfeksiyonla savaşan proteinler.

Sessiz miyeloma. Yavaş-ilerleyen miyeloma. Bazen “smoldering miyeloma” olarak adlandırılır.

Hafif zincirler. Miyelomada monoklonal (M) proteinin parçaları.

Lenfosit. Bir beyaz küre tipi. Bazı lenfositler plazma hücreleri haline gelir. Plazma hücreleri enfeksiyonla savaşmak için antikor yapar. Miyeloma yeni plazma hücrelerinin kanseridir.

Kemik iliği. Kemiğin içinde kan hücrelerinin yapıldığı süngerimsi materyal.

Monoklonal antikor tedavisi. Kanser hücrelerini hedef alan ve öldüren bir tedavi tipi. Monoklonal antikorlar laboratuvarda yapılan immün proteinlerdir. Spesifik kan kanseri hücresine saldırmak için yapılırlar. Normal dokularda kemoterapiden daha az toksik etki gösterirler.

M protein. Miyeloma hücreleri tarafından yapılan bir protein olan monoklonal immünglobulin. “M proteini” olarak da adlandırılan bu protein kana girer. Kandaki M proteini miktarı ölçülebilir. Miyelomanın boyutunu hesaplamak için kullanılır.

Onkolog. Kanser hastalarını tedavi eden doktor.

Patolog. Dokuları mikroskop altında inceleyerek hastalıklara tanı koyan doktor.

Plazma. Kanın sıvı bölümü.

Platelet. Kanamayı durdurmaya yardım eden kan hücresi tipi. Plateletler kan damarının hasarlanan bölgesinde tıkaç oluşumunu sağlar.

Kırmızı Küre. Vücudun tüm dokularına oksijen taşıyan kan hücresi. Kırmızı küreler sağlıklı bireyde kan hacminin yaklaşık yarısını oluşturur.

Refrakter miyeloma. Başlangıç tedavisine cevap vermeyen miyeloma. Refrakter hastalık daha kötüye giden veya aynı kalan hastalık da olabilir.

Relaps gösteren miyeloma. Tedaviye cevap veren fakat tekrar ortaya çıkan miyeloma.

Remisyon. Hastalık belirtisinin bulunmaması ve/veya hastada herhangi sağlık sorununun bulunmadığı zaman periyodu.

Kök hücre. Kemik iliğinde bulunan ve kırmızı küreler, beyaz küreler ve plateletleri oluşturan hücre tipi.

Beyaz küre. Vücudun enfeksiyonla savaşmasına yardım eden kan hücresi.

Hematoloji Uzmanlık Derneđi

Adres : Atatürk Bulvarı 169/40 Bakanlıklar Ankara

Tel : 0-312-4257952

web:www.hematoloji.org.tr

e-mail: bilgi@hematoloji.org.tr

